

Konsorcjum Erasmus+: cóż to takiego?

O współpracy szkół dwujęzycznych

DOI: 10.47050/jows.2025.3.105-112

„Nowe perspektywy, szersze horyzonty” to jedno z haseł znajdujących się na oficjalnych grafikach programu Erasmus+. Okazuje się, że jest ono nie tylko sloganem reklamowym, lecz także dobrym streszczeniem doświadczeń osób, które korzystają z tego programu.

BEATA CZERWIŃSKA

XI Liceum Ogólnokształcące
im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi

MARIA MICHALIK

XVI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami
Dwujęzycznymi im. Stefanii Sempołowskiej
w Warszawie

ERASMUS+ CONSORTIUM. ON THE COOPERATION OF BILINGUAL SCHOOLS

The article presents the activities and achievements of a unique Erasmus+ consortium in Poland, uniting eight schools with bilingual French programs. Established in 2022, the consortium aims to enhance teachers' linguistic and methodological competencies and to provide students with opportunities for international exchanges. It highlights the concept of the teacher as a lifelong learner, describing various professional development opportunities, such as language courses, methodological training, and job shadowing in France. The text emphasises the transformative impact of mobility experiences on teachers and students, fostering intercultural understanding, motivation, and innovative teaching practices. The article concludes that Erasmus+ projects strengthen schools, promote teamwork, and prepare both teachers and students for the challenges of a globalised educational environment.

KEY WORDS: MOBILITY, ERASMUS+, INTERNATIONAL EXCHANGES, BILINGUAL EDUCATION, LANGUAGE EDUCATION PROJECTS, SCHOOLS' COOPERATION

Nie ma chyba nikogo, kto nie słyszał o programie Erasmus+ i jego licznych komponentach umożliwiających różnym grupom beneficjentów nabywanie wielorakich kompetencji w krajach Unii Europejskiej. Jedną z możliwości programu, nieco mniej znaną, jest tworzenie konsorcjów zrzeszających kilka lub więcej podmiotów, które stawiają sobie te same cele i wspólnie planują ich osiągnięcie dzięki wsparciu programu Erasmus+. Konsorcja te zakładane są zazwyczaj przez organy administracji różnych szczebli, a ich beneficjentami są placówki oświatowe, w tym szkolnictwa wyższego z danego regionu czy miasta.

Jedno z bardziej nietypowych konsorcjów stworzyli przedstawiciele ośmiu szkół z oddziałami dwujęzycznymi z językiem francuskim w Polsce. Konsorcjum powstało w roku 2022, a w następnym otrzymało akredytację w ramach Akcji 1. programu Erasmus+, co pozwala na coroczne składanie wniosków o dofinansowanie projektów językowych skierowanych do nauczycieli i uczniów tych szkół. W skład sojuszu wchodzi dwie szkoły podstawowe z Warszawy (publiczna i niepubliczna), dwa publiczne licea warszawskie, dwa publiczne licea z Łodzi i po jednym publicznym liceum z Gdyni i z Poznania¹. Koordynatorem konsorcjum jest XV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Narczyży Żmichowskiej w Warszawie.

Najważniejszym celem założycieli konsorcjum było stworzenie możliwości takiego kształcenia nauczycieli (nowych i już pracujących w tych szkołach), aby mogli nabywać oraz poszerzać już zdobyte kompetencje językowe i metodyczne w zakresie nauczania różnych przedmiotów po polsku i po francusku. Na tym bowiem polega **edukacja dwujęzyczna** – uczeń przyswaja język obcy (w tym przypadku francuski) nie tylko na lekcjach języka, lecz także na innych przedmiotach. Aby tak się jednak stało, nauczyciele muszą nie tylko posługiwać się językiem francuskim na poziomie co najmniej B2, ale muszą także mieć kompetencje dydaktyczne potrzebne do nauczania przedmiotów w dwóch językach. Celem konsorcjum było także stworzenie uczniom tych szkół możliwości szerokiego uczestnictwa w projektach wymian uczniowskich w ramach mobilności grupowych.

Dotychczas z wyjazdów językowych i metodycznych na kursy we Francji oraz na obserwację zajęć w ramach konsorcjum skorzystało już 71 nauczycieli. Ponadto 107 uczniów wraz z 13 opiekunami mogło skorzystać z wyjazdów na wymiany uczniowskie do zaprzyjaźnionych szkół w różnych miejscach Francji. Wśród nich grupa 10 uczniów z XV LO w Warszawie, która uczestniczyła w sesji Młodzieżowego Parlamentu Europejskiego w Berlinie. Dodatkowo grupa 16 nauczycieli uczestniczy co roku w kursach językowych online, które umożliwiają im szybsze osiągnięcie docelowych umiejętności językowych. Kolejne szkolenia nauczycieli oraz wyjazdy uczniów planowane są w tym roku szkolnym.

Nauczyciel jako uczeń – kursy językowe i metodyczne

W powszechnym wyobrażeniu nauczyciel jest osobą, która przekazuje wiedzę – stoi przy tablicy, kieruje pracą uczniów, ocenia, wspiera. Rzadziej widzimy w nim ucznia, który również uczy się nieustannie – czasem z książką, czasem przy komputerze, a czasem... znowu w szkolnej ławce. Koncepcja nauczyciela jako wiecznego ucznia akcentuje nieustanne dążenie do rozwoju i doskonalenia. Nauczyciel świadomy swojej misji poszukuje inspiracji, śledzi najnowsze trendy edukacyjne i metody nauczania. Szczególne wyzwanie podejmują nauczyciele przedmiotów obierający niecodzienną ścieżkę samodoskonalenia, poszerzania swoich umiejętności i zakresu wiedzy, którzy zaczynają się uczyć języka obcego z myślą o przyszłych wyzwaniach stojących przed młodzieżą. Celem nadrzędnym placówek dwujęzycznych w całej Polsce i na świecie jest bowiem łączenie specjalistycznej wiedzy z różnych dziedzin ze znakomitą znajomością języków obcych. Obecnie, w epoce międzynarodowej współpracy i nieustannych dynamicznych zmian w edukacji i poza nią, rola nauczyciela-ucznia staje się coraz bardziej wyraźna. Doskonałym przykładem są tu działania w zakresie programu Erasmus+.

Dzięki akredytacji Erasmus+ nauczyciele ze szkół zrzeszonych w konsorcjum mają możliwość uczestniczenia w szkoleniach, warsztatach, obserwacjach lekcji (*job shadowing*) oraz

¹ Te szkoły to: II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Mickiewicza w Gdyni, XI Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi, XIII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Piotrowiczowej w Łodzi, I Liceum Ogólnokształcące im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Polsko-Francuska Niepubliczna Szkoła „La Fontaine” w Warszawie, Szkoła Podstawowa nr 267 im. Juliusza Słowackiego w Warszawie, XV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Narczyży Żmichowskiej w Warszawie, XVI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stefanii Sempołowskiej w Warszawie.

kursach metodycznych we Francji. Część z nich to nauczyciele języka francuskiego, inni uczą przedmiotów w tym języku, jeszcze inni to już wspomniani nowicjusze rozpoczynający przygodę z językiem francuskim, by móc w przyszłości nauczać w sekcji dwujęzycznej. Dla wszystkich udział w mobilności oznacza jedno: powrót do roli ucznia.

Według Eweliny Pietrzak, nauczycielki języka francuskiego w XVI Liceum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stefanii Sempołowskiej w Warszawie, szkolenia to coś znacznie więcej niż lekcje metodyki: „Przebywanie we Francji, przeżywanie dnia po francusku, używanie języka w naturalnych sytuacjach to kluczowe doświadczenie dla nauczyciela. Kompetencje znacząco wzrastają, a nauczyciel może się dzielić swoją pasją z uczniami z nową energią”. Niektóre z kursów, takie jak *Nauczanie poprzez pięć zmysłów* czy *Pedagogika pozytywna*, inspirują do zmiany sposobu prowadzenia zajęć nie tylko językowych, ale też wychowawczych i stają się doskonałą inspiracją do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. To, jak twierdzi nauczycielka, powrót do uczenia się w najpiękniejszej formie: z ciekawością, zaangażowaniem i chęcią dzielenia się nową wiedzą:

Moduł Nauczanie języka poprzez pięć zmysłów pozwoli wzbogacić wachlarz aktywności proponowanych uczniom o różnych rodzajach inteligencji. Doświadczenie różnymi zmysłami może pobudzić zaangażowanie uczniów, ich motywację, koncentrację i możliwości zapamiętywania. Proponowanie uczniom jeszcze bardziej zróżnicowanych zadań z uwzględnieniem pięciu zmysłów zdecydowanie uatrakcyjni lekcję. Mogą to być gry i zabawy, ale można również realizować trudne tematy gramatyczne poprzez pobudzanie różnych zmysłów ucznia. Ten moduł zachęca do szukania nowych rozwiązań.

Monika Szczepańska-Szewc, nauczycielka języka francuskiego z tej samej szkoły, po szkoleniu we Francji stworzyła z uczniami międzynarodowy projekt „Mój kraj”, który nie tylko rozwinął kompetencje językowe uczniów, ale też ich kreatywność i podniósł ich samoocenę. Jak przyznaje: „Możliwość poznania nauczycieli z innych krajów i wymiana praktyk to jedno z najcenniejszych doświadczeń tego programu”. Nauczyciele podkreślają niezwykle często, że coraz trudniej jest zaciekawić uczniów i przyciągnąć ich uwagę do nauki i samorozwoju. Urszula Bendkowska-Łabuć, nauczycielka języka francuskiego w XIII Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Piotrowiczowej w Łodzi, mówi:

*Praca nauczyciela wymaga ciągłego kształcenia się i szukania sposobów podniesienia efektywności pracy przede wszystkim poprzez zwiększenie motywacji i zaangażowania uczniów, dlatego zdecydowałam się na udział w mobilności edukacyjnej w ramach programu Erasmus+. Postawowiłam wziąć udział w zajęciach w ramach dwóch modułów: *Pedagogika projektów w celu zwiększenia motywacji uczniów* oraz *Wkład neurodydaktyki w nauczanie i uczenie się języka*. Oba moduły szkoleń utwierdziły mnie w przekonaniu, że praca metodą projektu jest dobrym rozwiązaniem dla młodzieży we współczesnym świecie. Jest ona możliwa dzięki zbudowaniu odpowiedniej atmosfery w grupie, opiera się na budowaniu relacji, które są podstawą współpracy, a nauka przez działanie staje się ciekawsza i efektywniejsza. Ważne jest także zrozumienie procesu uczenia, zapamiętywania, roli emocji, o czym wiemy coraz więcej, dzięki rozwijającej się neurodydaktyce.*

Nauczyciel wracający do ławki to nie znak słabości czy braku wiedzy. Wręcz przeciwnie – to dowód odwagi, otwartości i prawdziwego zaangażowania w edukację. Bo tylko ten, kto sam się rozwija, może skutecznie wspierać rozwój innych.

Mobilność jako okno na świat, czyli otwarcie na to, co nowe i inspirujące

W codziennym rytmie szkolnych obowiązków łatwo zapomnieć, że edukacja to nie tylko przekazywanie wiedzy, lecz także nieustanne odkrywanie świata – tego bliskiego i tego zupełnie nieznanego. Zagraniczna mobilność nauczycieli i uczniów w ramach programu Erasmus+ otwiera szeroko drzwi eksploracji. Widać przez nie zupełnie inną perspektywę – inną kulturę, inną szkołę, inny sposób myślenia i uczenia.

Monika Sakowicz, nauczycielka plastyki w Polsko-Francuskiej Niepublicznej Szkole Podstawowej „La Fontaine” w Warszawie i uczestniczka *job shadowing* w Collège Jean Racine w Alès, podkreśla właśnie tę możliwość otwarcia się na coś nowego:

Przebywanie w środowisku wielokulturowym sprzyjało zrozumieniu różnic i podobieństw między systemami edukacyjnymi oraz wartościami społecznymi reprezentowanymi przez różne kraje. Miałam możliwość obserwacji, jak nauczyciele i uczniowie funkcjonują w wielokulturowej klasie, co wzbogaciło moje spojrzenie na zarządzanie różnorodnością i integrację uczniów o różnych doświadczeniach i potrzebach edukacyjnych. Rozmowy z uczniami oraz nauczycielami pozwoliły mi lepiej poznać styl życia, zwyczaje i sposób komunikacji charakterystyczny dla kultury goszczącego kraju.

Dla wielu nauczycieli udział w mobilności to doświadczenie przełomowe – nie tylko zawodowo, ale też w wymiarze osobistym. „Pobyt we Francji i kontakt z rodzimymi użytkownikami języka francuskiego, poznanie nowego regionu, ciekawe zajęcia prowadzone w języku wykładowym – to wszystko było niezwykle inspirujące” – mówi Monika Szczepańska-Szewc, uczestniczka szkolenia w Vichy. To właśnie spotkania z innymi, często bardzo odmiennymi od nas nauczycielami, pozwalają dostrzec nowe możliwości i wpaść na pomysły prowadzenia zajęć.

Mobilność edukacyjna to także niełatwe przełamywanie się, o czym wspomina Agnieszka Gabryelska, nauczycielka historii i wiedzy o społeczeństwie w I Liceum Ogólnokształcącym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu: „W podróży, w języku, w relacjach międzyludzkich, podróżując sama po południowej Francji, musiałam podejmować wyzwania codziennych rozmów po francusku, żeby się czegoś dowiedzieć, dopytać, załatwić, zrobić zakupy, przebieść się z punktu A do B itd. Wiązało się to często z wyjściem ze strefy komfortu”. Podobnym doświadczeniem dzieli się Anna Kinart, nauczycielka chemii w XIII Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Piotrowiczowej w Łodzi: „Uczę chemii, więc nauka języka jest dla mnie powrotem do stosowania zasad uczenia się, a nie uczenia kogoś. Sytuacja ta pozwoliła mi na nowo spojrzeć na moich uczniów i ich problemy z opanowaniem materiału szkolnego”. Ale to właśnie takie wyzwania rozwijają najbardziej – budują pewność siebie, uczą elastyczności i otwartości na innych.

Każdy wyjazd, każde spotkanie, każdy nowy kontakt to cegiełka w budowie szkoły otwartej na świat – szkoły, która nie boi się nowości, ale z nich czerpie. Mobilność edukacyjna w każdej postaci nie jest więc tylko podróżą w przestrzeni. To podróż w głąb siebie i innych – w poszukiwaniu nowych inspiracji, lepszych metod, głębszego zrozumienia innych i siebie samego jako nauczyciela i człowieka. To prawdziwe okno na świat – okno szeroko otwarte, które pozostanie takie tak długo, jak długo nauczyciele będą odczuwać chęć spoglądania przez nie coraz dalej, poza horyzont. Jan Górski, nauczyciel fizyki oraz biznesu i zarządzania w XVI LO w Warszawie, wskazuje, czym jest dla niego mobilność Erasmus+.

To świetna okazja, by połączyć rozwój językowy z wymianą doświadczeń zawodowych i międzykulturowych. Program jest dobrze zorganizowany, prowadzący są kompetentni i życzliwi, a możliwość wyjazdu do Francji sprawia, że nauka staje się realnym, inspirującym przeżyciem, zakorzenionym w rzeczywistości, której świadkami są zabytki sprzed setek lat. Gorąco polecam każdemu, kto chce się rozwijać i szuka świeżego spojrzenia na edukację. Zmiana perspektywy jest bezcenna.

Wielowymiarowe korzyści dla uczniów

Jedną z możliwości programu Erasmus+ są też wymiany uczniowskie, czyli mobilność grupowa. Co takie wyjazdy dają uczniom? Nauczycielka języka francuskiego w szkole „La Fontaine” w Warszawie, Hannie Forêt, opowiada o tym tak:

Uczniowie uczestniczyli w zajęciach szkolnych, warsztatach językowych, ekologicznych i technologicznych, angażowali się w projekty zespołowe oraz tworzyli cyfrowe relacje z wyjazdu. Szczególnie pozytywnym aspektem była różnorodność metod dydaktycznych – nauka przez doświadczenie, pracę w grupie oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii edukacyjnych. Pobyt pozwolił uczniom nie tylko lepiej poznać kulturę, historię i dziedzictwo Francji, ale również rozwinąć umiejętności społeczne, międzykulturowe i obywatelskie. Interakcja z rówieśnikami z Francji i wspólna realizacja programu wymiany pokazały, że młodzież potrafi skutecznie współpracować ponad barierami językowymi i kulturowymi. Było to przeżycie, które w pełni realizowało ideę «uczenia się przez doświadczenie» i wpisuje się w cele długofalowego rozwoju naszej szkoły”.

Wśród osób korzystających z finansowania Erasmus+ były także uczennice XV LO w Warszawie, które uczestniczyły w obradach Młodzieżowego Parlamentu Europejskiego w Berlinie. Urszula Ratuszyńska, nauczycielka wiedzy o społeczeństwie w tej szkole, podkreśla korzyści dla uczennic płynące z tego wyjazdu:

Wcielając się w rolę eurodeputowanych, uczennice pogłębiły informacje dotyczące poszczególnych ideologii politycznych i frakcji politycznych obecnych w parlamencie. Nauczyły się negocjować, przedstawiać swoje stanowisko oraz uzasadniać je, przekonywać do swojego zdania, odpowiednio dobierać argumentację. Udział w projekcie to bezcenne dla nich doświadczenie. Jestem przekonana, że dzięki projektowi uczennice nabrały większej pewności siebie. Musiały bowiem przełamać lęk przed wystąpieniami publicznymi, musiały nauczyć się bronić swojego zdania. Biorąc pod uwagę, że debatowały w języku, którego się dopiero uczą, osiągnęły dodatkowo to, że udało im się przełamać lęk przed przemawianiem w języku obcym. Niewątpliwie te trzy intensywne dni pracy przyczyniły się do rozwoju kompetencji językowych uczennic.

Mobilność daje również szansę poznania i otwarcia się na to, co stanowi element trudnej czasami historii, ale z pewnością staje się pomostem między przeszłością a teraźniejszością. Pozwala przełamać bariery i budować nowe mosty, czego doskonałym przykładem może być doświadczenie przedstawione przed Anną Bakiel, nauczycielką języka francuskiego w XVI LO w Warszawie i uczestniczkę wymiany uczniowskiej do Dijon we Francji:

Celem wymiany, w moim odczuciu, było nie tylko poznawanie życia codziennego francuskiej rodziny, języka i kultury czy odkrywanie uroków miasta Dijon i jego zabytków. Nasi uczniowie wraz z Francuzami brali udział w projekcie edukacyjnym «Les Justes – Sprawiedliwi wśród Narodów Świata». Projekt, realizowany przez dwóch nauczycieli z Liceum Charles de Gaulle w Dijon (nauczyciela historii oraz nauczycielkę literatury francuskiej), opierał się z jednej strony na uwrażliwieniu młodych ludzi na losy Żydów (na przykładzie życia Jakuba Wekslera Waszkinela, uratowanego z Zagłady przez polską rodzinę), a z drugiej strony na próbie odtworzenia tego, co czuli i co myśleli deportowani do obozów śmierci (na przykładzie wyboru ostatnich listów deportowanych, pochodzących z archiwum z Instytutu Yad Vashem). Najbardziej wartościowym elementem było dla mnie spotkanie na żywo (przez internet) z panem Jakubem Wekslerem Waszkinielem, który odpowiadał na pytania młodzieży dotyczące tożsamości, religii, ale też jego związków z językiem polskim. W ramach rewizyty korespondentów z Francji w Warszawie, dofinansowanej z programu Erasmus+ przez francuską Narodową Agencję, uczniowie mieli okazję poznać sylwetki polskich «Sprawiedliwych wśród Narodów Świata» bądź osób, które wciąż oczekują na to wyróżnienie.

Uczniowie, którzy skorzystali z tygodniowego pobytu we francuskiej rodzinie, podkreślają w swoich wypowiedziach przede wszystkim nabycie większej swobody w posługiwaniu się językiem francuskim i przełamanie bariery językowej, co jest jednym z celów tego typu wyjazdów. Maja z XIII LO z Łodzi podsumowuje to tak: „Wymiana pozwoliła mi na poznanie innej kultury oraz poznanie życia codziennego rówieśników z innego kraju. Dzięki wyjazdowi

mogłam przełamać moją barierę językową”. Z kolei Lena z tej samej szkoły widzi w wyjeździe okazję do uczenia się w nowej sytuacji: „Wymiana dała mi możliwość użycia języków obcych w praktyce. Byłam postawiona przed wieloma nowymi wyzwaniami i dzięki temu teraz wiem, jak reagować”. Wielu uczniów podkreśla także wartość wymian uczniowskich w aspekcie przekraczania własnych ograniczeń i rezygnacji z wygody, co nie jest oczywiste dla dzisiejszych nastolatków. Przykładem może być wypowiedź Marii z XIII LO z Łodzi: „Wymiana była dla mnie okazją do wyjścia z mojej strefy komfortu, musiałam odnaleźć się w czymś domu, w innym kraju, w innej szkole. Nauczyło mnie to odpowiedzialności i otwartości”. Natalia z XVI LO z Warszawy dodaje: „Uważam, że wymiana jest dobrą okazją, by nabrać nowych doświadczeń i stworzyć wspaniałe wspomnienia i więzi. Polecam każdemu”.

Korzyści dla nauczycieli i szkół

Jednak mobilność to nie tylko rozwój osobisty. To przede wszystkim źródło inspiracji do działania po powrocie do własnej szkoły. Nauczyciele wprowadzają nowe metody pracy, podejmują współpracę międzynarodową, dzielą się zdobytym doświadczeniem z uczniami i kolegami z pracy. „Program Erasmus+ motywuje nauczyciela, pozwala mu poszerzyć swoją ofertę dydaktyczną i wzbudzić kreatywność u uczniów” – podkreśla Anna Klinger, nauczycielka języka francuskiego w I LO w Poznaniu. Mobilność staje się impulsem do zmiany nie tylko jednostkowej, ale też systemowej. Projekty realizowane wspólnie z partnerami zagranicznymi, m.in. międzynarodowe projekty uczniowskie czy wspólne działania wokół tematów globalnych, takich jak woda czy klimat, integrują naukę języka z edukacją międzyprzedmiotową i międzykulturową.

Jedną z możliwości oferowanych przez program Erasmus+ dla nauczycieli jest *job shadowing*, czyli obserwowanie lekcji prowadzonych przez nauczycieli w szkołach w innym kraju. Wielu nauczycieli z konsorcjum skorzystało z tej właśnie możliwości, aby wzbogacić swój warsztat pedagogiczno-metodyczny, a przy okazji doskonalić się językowo. W dalszej perspektywie przekłada się to na wymierne korzyści dla uczniów i podniesienie jakości pracy szkoły. Nauczyciele, którzy skorzystali z tej możliwości, zgodnie stwierdzają, że przyniosło im to wiele korzyści, przede wszystkim w aspekcie pracy dydaktycznej. „Udział w kursach, obserwacje innych lekcji i poznawanie organizacji nauczania w innych szkołach zmusza do refleksji” – podkreśla Anna Klinger, uczestniczka kursu dydaktycznego oraz *job shadowing* w ramach Erasmus+. Jak mówi, była nie tylko słuchaczką szkoleń w prestiżowym ośrodku CAVILAM w Vichy, lecz także obserwatorką zajęć w liceum w Caen, gdzie pogłębiła znajomość takich metod pracy, jak choćby „odwrócona klasa” czy ewaluacja oparta na samoocenie ucznia. Podobne korzyści dostrzega Karolina Rożek-Szymańczyk, nauczycielka języka francuskiego w szkole „La Fontaine” w Warszawie:

Dzięki obserwacjom mogłam porównać różne sposoby planowania lekcji, oceniania oraz budowania relacji nauczyciel–uczeń. Zyskałam wiele pomysłów na urozmaicenie własnych zajęć i lepsze dostosowanie ich do potrzeb uczniów. Poznałam również nowe narzędzia cyfrowe, które będę mogła wykorzystać w pracy z klasą. Odkryłam także, jak projekty wymiany międzynarodowej mogą być wykorzystywane na lekcjach języka obcego w sposób rozwijający zarówno kompetencje językowe, jak i kulturowe uczniów. Mobilność przyczyniła się tym samym do wzbogacenia mojego warsztatu pracy o elementy sprzyjające większej aktywizacji uczniów oraz kształtujące ich kompetencje społeczne i komunikacyjne.

Równie ciekawym i rozwijającym zawodowo doświadczeniem był dla Magdaleny Żaboklickiej, nauczycielki biologii w XV LO w Warszawie, pobyt w ramach *job shadowing* w Bernoulli Gymnasium w Wiedniu.

Obserwując nauczycieli języków obcych oraz przedmiotów niejęzykowych, miałam okazję poznać aktywizujące metody pracy (np. zajęcia laboratoryjne z wykrywania biopolimerów, grę online służącą powtórzeniu wiadomości o układzie krążenia; 2–3-osobową grę na lekcji; budowanie

minimodelu ula), które po zaadaptowaniu do wieku uczniów doskonale sprawdzą się w mojej pracy. Ponadto przeprowadziłam kilka wywiadów, zarówno z nauczycielami, jak i z uczniami, dotyczących pracy w klasach dwujęzycznych metodą projektu. Uświadomiłam sobie, że równie ważna, obok rekrutacji uczniów do projektu i monitorowania jego przebiegu, jest ewaluacja, która włącza uczniów. W projekcie prowadzonym w Bernoulli Gymnasium ewaluacja miała formę wystawy i przedstawienia, co angażowało uczniów i pozwoliło im samym, nauczycielom innych klas, a także rodzicom na zapoznanie się z efektami projektu. Jest to dla uczniów niewątpliwie motywujące i mobilizujące. Chciałabym podobną formę pracy projektowej wraz z ewaluacją zaproponować w klasach dwujęzycznych w naszej szkole.

Podobne spostrzeżenia oraz chęć wprowadzenia poznanych innowacji na swoich lekcjach podkreślają także nauczyciele, którzy uczestniczyli w kursach językowych i dydaktycznych. Wszyscy są zdania, że będą mogli wykorzystać zdobyte umiejętności w praktyce szkolnej, a niektórzy już to robią, wciąż ucząc się języka francuskiego, jak na przykład Małgorzata Bykowska ze Szkoły Podstawowej nr 267 im. Juliusza Słowackiego w Warszawie: „Prowadzę zajęcia o francuskich znaczkach pocztowych i historii Francji na nich ukazanej, dlatego nauka języka francuskiego bezpośrednio wspiera moją działalność edukacyjną. Znaczki to nie tylko pasja – to konkretne narzędzie pracy, które pozwala pokazywać uczniom historię i kulturę Francji w sposób atrakcyjny i wizualny”. Z kolei Ewa Leśniewska, nauczycielka historii w I LO w Poznaniu, zapewnia, że nie tylko planuje wykorzystać zdobyte umiejętności w praktyce, ale „nieustannie z nich [korzysta], przygotowując zajęcia dla klas dwujęzycznych (kwestie językowe, ćwiczenia w analizie źródeł historycznych, praca z tekstami i materiałami z mediów etc.)”. Przygotowała w tym roku również projekt historyczno-filmowy w języku francuskim, który dotyczył lokalnej historii analizowanej z perspektywy II wojny światowej (wymiana ze szkołą Sainte Foy la Grande): „W moich lekcjach uczestniczyli uczniowie z wymian mających miejsce w szkole. Tego typu działania również zamierzam kontynuować. Na pewno będę współpracować z innymi szkołami w ramach kolejnych wymian i relacji szkolnych. [...] Program przywrócił mi pasję do pracy z językiem francuskim w szerszym, niż tylko nauczanie historii, aspekcie”.

Praca w ramach konsorcjum – wartość zespołu

Konsorcjum opiera się na bezinteresownym zaangażowaniu i prawdziwej pasji ośmiu przedstawicieli szkół wchodzących w jego skład. Koordynatorką pracy jest Sylwia Sawicka z XV LO w Warszawie, bez której zaangażowania i ogromnej pracy konsorcjum nie mogłoby zaistnieć. Wsparcie merytoryczne zapewnia dr hab. Radosław Kucharczyk, pracownik naukowy Instytutu Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, a zarazem nauczyciel języka francuskiego w XV LO. Niewzwykle ważne jest to, że konsorcjum jest dla uczestniczących w jego pracach miejscem wypracowywania rozwiązań, dochodzenia do wspólnych wniosków, negocjowania pomysłów, podejmowania decyzji dotyczących różnych aspektów jego funkcjonowania, wzajemnego motywowania się, a przede wszystkim wspierania w realizacji działań programu Erasmus+ w zaangażowanych szkołach. Częste spotkania odbywają się online ze względu na różne lokalizacje. Uczestniczące szkoły nauczyły się wiele jedne od drugich, mogą liczyć na wzajemne wsparcie. Ten aspekt konsorcjum, mimo że wspomniany na końcu, wcale nie wydaje się mniej ważny, a może jest wręcz kluczowy. Chcąc tworzyć konsorcja Erasmus+, warto zadbąć o wielorakie wsparcie i rzeczywistą pracę zespołową.

Podsumowanie

Erasmus+ to inwestycja w edukacyjną przyszłość. Dzięki programowi możemy zrobić coś wyjątkowego w szkole. Z relacji uczestników wynika, że dofinansowanie z Erasmus+ stanowi impuls do dalszego rozwoju na wielu płaszczyznach. Nauczyciele i uczniowie zgodnie podkreślają, że zaangażowanie w działania mocno wpłynęło na ich rozwój osobisty, społeczny, językowy i metodyczny. To prawdziwa inwestycja w ćwiczenie kompetencji przyszłości,

takich jak komunikacja, współpraca, wielokulturowość, elastyczność w działaniu. Tworzenie konsorcjów szkół, wspólne opracowywanie projektów szkoleniowych, planowanie mobilności i rozwijanie współpracy międzynarodowej to działania, które naprawdę zmieniają oblicze edukacji. Nie trzeba być ekspertem od projektów unijnych ani biegłym logistyką – wystarczy otwartość, chęć rozwoju i odrobina odwagi, by zrobić pierwszy krok.

Program Erasmus+ z jego mobilnościami daje nauczycielom realne narzędzia, aby uczyć lepiej, pełniej i z większą świadomością kulturową. Kiedy nauczyciel się rozwija, zyskują na tym wszyscy uczniowie, szkoła i cała społeczność. Działajmy. Zadawajmy pytania. Stawiajmy sobie nowe wyzwania. Podejmujmy ryzyko. Twórzmy zespoły i sieci wsparcia działań na rzecz edukacji. Każde takie działanie, nawet najmniejsze, to kolejny krok ku szkole otwartej, nowoczesnej i naprawdę europejskiej. Nie bójmy się otwierać szeroko okien – świat czeka tuż za nimi, wystarczy tylko wziąć głęboki oddech i chcieć zaczerpnąć powiewu świeżych pomysłów i inspiracji.

BEATA CZERWIŃSKA Filolog romanista, nauczycielka języka francuskiego w XI Liceum Ogólnokształcącym im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi. Z pasją i zaangażowaniem promuje kulturę frankofońską wśród młodzieży. W swojej pracy łączy profesjonalizm dydaktyczny z autentycznym zamiłowaniem do języka francuskiego.

DR MARIA MICHALIK Nauczycielka języka francuskiego i koordynatorka programu Erasmus+ w XVI Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stefanii Sempołowskiej w Warszawie.